

ВСТУПНЕ СЛОВО

Шановні автори і читачі нашого журналу! Ми щиро вдячні вам за небайдужість до світових тенденцій та обговорення ризиків і перспектив для України на сторінках «Політичного життя». Дякуємо авторам за бажання ділитися своїми науковими розвідками, за тривалу і плідну співпрацю, проривні знання і формування важливого дискурсу політичної науки. Світові тренди розвитку та зміна акцентів у процесі формування нового світопорядку актуалізують увагу публічних осіб, громади, освітян і бізнесу до переосмислення стратегічних пріоритетів розвитку України, інструментів захисту її національних інтересів та інформаційного простору, міграційної політики, правового та соціального захисту громадян і медіації в «сірій зоні». Окремим напрямом академічного дискурсу сьогодні мають стати наукові розвідки щодо трансформації міжнародних відносин після холодної війни, маргіналізації національної і політичної ідентичності та цифровізації глобальної політики.

В умовах російсько-української війни, що восьмий рік триває, Україна потребує нових підходів до формування колективних смислів, об'єднання нації, зміцнення інформаційної присутності України в зовнішніх медіапросторах завдяки ефективним інструментам стратегічних комунікацій і публічної дипломатії, цілеспрямованому процесу просування її позитивного іміджу, зміцнення позицій впливовості та конкурентоспроможності на світових економічних ринках. Умови невизначеності, в яких ми щодня робимо індивідуальний вибір і приймаємо колегіальні рішення, змінюють парадигму мислення та управління змінами. Серед них: 1) зростання впливовості локальних суб'єктів і горизонтальних практик поряд з національними акторами і вертикальними системами. Це стосується акторів світового розвитку, менеджменту і практик врядування, принципу формування команд під конкретну задачу, зростання ролі міст і локальних бізнесів в формуванні порядку денного глобальної політики; 2) зміцнення впливу політик лояльності, клієнторієнтованості політичного дискурсу і бізнесу, емоційного інтелекту лідерів і цінності всього, що не можна відцифрувати, на фоні загальної цифровізації послуг, освіти, комунікацій; 3) посилення тенденцій гібридності і безсуб'єктності світової політики, технологій впливу, протистояння і практик економіки вражень.

Усе перераховане призводить до підвищення інтересу світової спільноти та науковців до дослідницьких продуктів в сфері політології і міжнародних відносин. Сучасні дослідження здійснюються науковими школами на різному методологічному підґрунті. Одні колеги спираються на усталені розмежування в теорії міжнародних відносин, інші – демонструють міждисциплінарні підходи до вивчення предметного поля в епоху постпарадигмальності наукового знання. Донецький національний університет імені Василя Стуса у 2022 році святкуватиме 25 років відкриття спеціальності «Міжнародні відносини» (тепер «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»). У рік ювілею ми згадуємо ключові події цих 25 років і радіємо нашій ефективній взаємодії з українськими та зарубіжними партнерами. Серед таких подій – підписання в 2005 році угоди про співпрацю між Донецьким національним університетом (тепер Донецький національний університет імені Василя Стуса) та відділом публічної дипломатії НАТО. Ця угода була унікальною, вона презентувала перший в історії нашої держави приклад прямого договору про співпрацю між українським університетом та одним з підрозділів Альянсу. Серед результатів такої співпраці – фокусування навчальної та дослідницької діяльності колективу кафедри на питаннях теорії та практики міжнародної безпеки, європейській та євроатлантичній інтеграції. Безпекова тематика активно розвивалася в наукових розвідках викладачів і студентів кафедри, втілювалася в форматах Академій НАТО, постійній участі в таких авторитетних заходах, як Київський безпековий форум. Всього в співпраці між факультетом історії та міжнародних відносин Донецького національного університету імені Василя Стуса та Центром інформації та документації НАТО в Києві було проведено 5 академій, остання з яких відбулася в грудні 2016 р. вже після переміщення Університету до Вінниці.

Реалізацією соціальної місії Університету, відповідальним кроком в умовах російської агресії проти України стало відкриття в 2019 р. освітньої програми «Міжнародні комунікації та медіація в умовах конфліктного врегулювання». Це стало можливим завдяки державницькій позиції та результатам дослідницької діяльності викладачів кафедри і студентів освітніх програм спеціальності за такою актуальною проблематикою, як: міжнародна безпека та міжнародний порядок (проф. Фротвейт М.М., доц. Теміров Ю.Т., ст. викл. Паніна І.Г.); міжнародні комунікації та медіація (доценти Чарських І.Ю. та Богінська І.В.); міжкультурний діалог і питання ідентичності як фактору

зовнішньої політики України (дослідницька група студентів під керівництвом ст. викл. Прихненка М.І.); економічні аспекти міжнародних відносин та міжнародної безпеки (проф. Лимар В.В. та ст. викл. Котика Ю.В.).

Двадцять п'ять років розвитку спеціальності мають результатом і плідну співпрацю з міжнародними та вітчизняними партнерами – Варшавським університетом, Львівським національним університетом імені Івана Франка, Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича, Ужгородським національним університетом, аналітичними центрами і науковими установами, серед яких – Національний інститут стратегічних досліджень та Центр міжнародної безпеки. Спільні наукові, навчальні та організаційні заходи (міжнародні науково-практичні конференції, програми академічної мобільності, Конкурси і Форуми, спільне обговорення змісту освітніх програм, експертні висновки, рецензування і опонування кваліфікаційних робіт і дисертацій).

Тематичний номер наукового журналу «Політичне життя» є, з одного боку, важливим кроком на шляху закріплення позитивних тенденцій в розвитку науково-дослідної діяльності кафедри міжнародних відносин і зовнішньої політики, а з іншого, стимулом для осмислення та подолання проблем, які залишаються на цьому шляху. Сьогодні стає очевидним, що тенденції розвитку сучасних міжнародних відносин складають виклик професійним науковим спільнотам, яким доводиться працювати у нових умовах. Концептуальні та методичні розробки фахівців, представлені в даному тематичному номері "Політичного життя", слугують створенню основи нових підходів до дослідження міжнародних відносин як невід'ємного елементу сучасної політичної науки в Україні. Весь колектив редакції журналу щиро сподівається, що інноваційний потенціал даного номеру буде затребуваний як в закладах вищої освіти, в наукових інституціях, так і практиками. Представляється, що публікація даного номеру сприятиме подальшому розвитку наукового дискурсу політології і сучасних міжнародних відносин.

Приємних вражень і нових здобутків вам, дорогі читачі!

*Головний редактор журналу проф. Тетяна Нагорняк
Декан факультету історії та міжнародних відносин доц. Юрій Теміров*